

Strålkastaren

EN TIDNING FRÅN VÄSTTRAFIK 3/2024

TEMA:

Så påverkas du av stress

Nu ska rastlokalerna
bli trevligare

Satsningar har
minskat fuskåkningen

Hållplats 2024:
Bilens konkurrenskraft ökar

Utbildning gav jobb direkt

Sofia trivs i nya uniformen

Strålkastaren

Strålkastaren är en tidning för alla som arbetar inom eller för Västtrafik.

Ansvarig utgivare: Malin Bernhardsson.

Redaktionsråd: Petra Ebbeson och Lars Jönsson.

Kontakt med redaktionsrådet: Mejla gärna till stralkastaren@vasttrafik.se eller ring 010-43 45 200.

Redaktion och produktion: Spoon, www.spoon.se, 031-10 21 40.

Omslagsfoto: Patrik Olsson.

Tryck: Trydells tryckeri.

Upplaga: Cirka 9 000 ex. Trycks på miljömärkt papper.

Adressändring: Adressändringar och frågor om din prenumeration på Strålkastaren mejlar du till stralkastaren@vasttrafik.se. Du kan också ringa 010-43 45 200 eller skicka brev till Västtrafik AB, Box 123, 541 23 Skövde.

Om Västtrafik: Västtrafik finns till för alla som reser kollektivt i Västra Götaland. Vi är Sveriges näst största kollektivtrafikföretag. All trafik upphandlas i konkurrens och körs på entreprenad. Vi ägs av Västra Götalandsregionen. Huvudkontoret finns i Skövde och lokalkontor i Borås, Göteborg, Uddevalla och Vänersborg. Västtrafik har cirka 500 anställda, men tillsammans med våra partnerföretag är vi 9 000 personer. Varje dag reser 404 000 personer med våra drygt 3 600 fordon. Fordonen – bussar, tåg, spårvagnar, bilar och båtar – kör 45 800 mil, vilket motsvarar 11,5 varv runt jorden.

"Det är nedslående att bilåkandet ökar"

För sjunde året i rad har Västtrafik undersökt hur invånarna i Västra Götaland ser på sitt resande i dag och i framtiden. Resultatet presenteras i rapporten Hållplats 2024. Vad är det viktigaste du tar med dig från resultatet?

– Det viktigaste blir också det mest nedslående. Bilåkandet ökar och fler tror att det kommer fortsätta så. Det kanske inte är något som överraskar i kölvattnet av att bensinen blivit billigare och reseavdrag för bilresor till jobbet blir mer förmånligt. Med andra ord ökar bilens konkurrenskraft och vår marknadsandel sjunker. Det känns som en uppförsbacke! Samtidigt ser vi ett starkt stöd för att samhället ska investera mer i kollektivtrafiken. 63 procent tycker att den borde prioriteras högre i stadsplaneringen och det finns ett tydligt stöd för lagar och regler som styr mot en hållbar riktning. Så rapporten ger oss tydliga signaler på att det behövs effektivare styrmedel för att göra hållbart resande ännu mer attraktivt.

Strålkastaren har i detta nummer pratat med en stressforskarer som ger tips på hur man kan hantera stress. Vi har också frågat förarna vad som stressar dem. Vad stressar dig på jobbet och hur hanterar du det?

– Jag tycker själv att jag lärde mig ganska tidigt att försöka att inte stressa. När barnen var små tror jag att det var lätt att släppa jobbet när jag kom hem och innanför dörröppningen växla om till farsa. Nuförtiden stressar jag inte upp mig ofta. Vår organisation är

fantastisk och vi har varit igenom många svåra situationer genom åren och lyckats väl. Jag är väldigt trygg i alla oss och vår förmåga.

Satsningarna med att få fler att betala har gett resultat med minskad fuskåkning och ökad biljettförsäljning. Kollektivtrafiken i Marseille testar nya grepp för att minska fuskåkning. Fuskåkare erbjuds att köpa ett årskort i stället för att betala avgift. Vad tycker du om den idén och är det något som Västtrafik skulle kunna testa?

– Spontant gillar jag idén. Alla idéer och tester som både kan minska fuskåkningen och samtidigt öka resandet och marknadsandelen är spännande. Det ska med andra ord bli jättestressant att följa det franska testet!

Vi är mitt inne i höstperioden. För många förare innebär det hala spår och vägar och en önskan om att fler använder reflexer. Hur känner du för hösten?

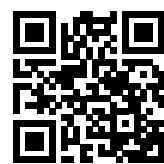
– Hösten är ju ganska mysig, men i år lite oroväckande varm. Jag gillar hösten, men har mycket svårt för november. Men tack och lov går ju den månaden lika snabbt som alla andra. ☺

LARS BACKSTRÖM
VD PÅ VÄSTTRAFIK

Träffa Västtrafik på Persontrafikmässan!

5-7 NOVEMBER är det Persontrafikmässan på Svenska mässan i Göteborg. Persontrafik samlar hela kollektivbranschen för att uppmuntra samarbete och samverkan. Varmt välkomna att besöka Västtrafiks monter för en fika och pratstund. Västtrafiks ledning kommer att finnas på plats i montern alla mässdagar. Det är kostnadsfritt för alla i branschen att besöka mässan. ☺

Vill du läsa mer? Skanna QR-koden med mobilens kamera!

8

FOTO: ANNA SIGVARDSSON HÖGBORG

8 Rum för trivsamma raster

I Västrafiks rastlokaler kan förare vila och äta sin lunch. Nu ses lokalerna över och rustas upp där det behövs.

12 När blir stressen ohälsosam?

Läs om hur stress påverkar kroppen och vad du kan göra för att minska stress i jobbet och förbättra återhämtningen.

21 Han kastar loss på lediga dagar

Petter Olsson kör buss i jobbet och seglar skuta på fritiden. För honom är det en frihetskänsla att komma ut på havet.

22 Regionens invånare tycker till

Hållplats 2024 visar att bilen vinner mark samtidigt som fler tycker att den hållbara omställningen går för långsamt.

6 Ögonblicket Första M34:an framme i Göteborg

10 Nyhet Fuskåkningen minskar

20 Utblick Trådbussarna tillbaka i Prag

24 Konst Spårvagnar som motiv

12

FOTO: LASSE EDWARTZ

22

Läsarna gillar Strålkastaren

LÄSARUNDERSÖKNINGEN av Strålkastaren, som genomfördes i våras, visar att en övervägande majoritet av Strålkastarens läsare ger tidningen höga betyg, med 71 procent som bedömer den som "Mycket bra" eller "Ganska bra". Tidningen upplevs som trovärdig, aktuell och lätt att förstå och 95 procent säger att de läser tidningen i någon utsträckning. Flera efterfrågar mer innehåll kopplat till jobbet och arbetsmiljön samt mer lokala nyheter.

En klar majoritet uppger att de vanligtvis läser tidningen hemma och på fritiden och de allra flesta föredrar att få ett eget exemplar hemskickat i stället för att läsa den på arbetsplatsen eller digitalt. Strålkastaren fyller också en viktig funktion för kontakten mellan trafikföretagen.

Redaktionen tar gärna emot tips på innehåll eller önskemål om vad du vill läsa mer om: stralkastaren@vasttrafik.se.

Alla 80 spårvagnar av modellen M31, som är 40 år gamla, ska fräschas upp fram till år 2028. Det ska bli bättre komfort för förarna och vagnarna ska bli mer lika de nyare modellerna M33 och M34.

FOTO: SKODA EKOVA

80 spårvagnar ska bli som nya

VÄSTTRAFIK SKA BYGGA om alla 80 spårvagnar av modellen M31. Spårvagnarna, som är 40 år gamla, fräschas upp och det blir bättre komfort för förarna. Säten, elsystem, dörrar, ramper och bromsar byts ut till nya. Spårvagnarna målas också om på både in- och utsidan och blir mer lika de nyare modellerna M33 och M34.

– För resenärerna blir det som en helt ny spårvagn. Vi är jättegglade över att kunna satsa på upprustning av våra befintliga spårvagnar, samtidigt som vi också köper in helt nya. Spårvagn M31 är en omtyckt spårvagn

av hög kvalitet och det är viktigt för oss att ta vara på det vi har, säger Jonas Sundgren, fordonschef på Västtrafik.

ARBETET UTFÖRS AV företaget Skoda Ekova i Tjeckien och spårvagnarna renoveras åtta åt gången i ett rullande schema. De första spårvagnarna beräknas vara tillbaka i Göteborg i slutet av 2024 för testkörningar innan de sätts in i trafik igen. Senast 2028 ska alla spårvagnar vara klara.

Satsningen innebär att spårvagnarna kommer kunna användas i minst 15 år till.

FRÅGA VÄSTTRAFIK

Varför finns inga biljetter som gäller kortare tid?

FRÅGA: Många resenärer undrar varför det inte finns någon korttidsbiljett som gäller i till exempel 30 minuter. Varför finns inte det?

SVAR: I dag gäller biljetten under hela resan, oavsett om giltighetstiden går ut under tiden (om resenären sitter kvar på samma fordon). Regeln gäller för att resenären aldrig ska behöva vara rädd att biljetten "tar slut" på vägen. De flesta resor inom en zon är kortare

än 90 minuter, och det är inte antalet minuter resenären betalar för utan för en resa. Enkelbiljetten är tänkt att täcka olika behov av kortare resor.

Om Västtrafik skulle erbjuda till exempel en 30-minutersbiljett, blir en konsekvens av den regeln att resenären i praktiken skulle kunna resa mycket längre, till exempel från Partille till Mölndal (cirka 45 minuters resa). Då skulle vi behöva

hitta ett sätt att kontrollera biljetten även vid avstigning, eller skapa ett helt stängt system med spärrar vid hållplatserna.

Om enkelbiljettens pris sänks från 36 kronor för 90 minuter till exempelvis 25 kronor för 30 minuter, motsvarar det en prissänkning på 30 procent. En sådan stor prissänkning behöver kompenseras för genom höjningar på andra biljetter eller att Västra Götalandsregionen

går in och täcker kostnaden med mer pengar från skattemedel. Då frångår vi också tanken om att gynna de långa resorna prismässigt framför de korta.

LISA NORDBERG
AVDELNINGSCHEF KUNDSTRATEGI,
VÄSTTRAFIK

Har du en fråga? Skicka den till
stralkastaren@vasttrafik.se

Tjänst visar kostnaden för pendling

VAD ÄR BILLIGAST – att pendla med bil eller kollektivtrafik? Västtrafik har tagit fram Pendelkalkylatorn, där man nu själv kan jämföra kostnaderna.

– Pendelkalkylatorn är en ny tjänst från oss där alla enkelt kan ta reda på vad man har för kostnader om man pendlar med bil jämfört med om man pendlar med kollektivtrafik, säger Jennie Renström, ansvarig projektledare på Västtrafik.

Användaren fyller bland annat i antal pendlingsdagar, pendlingsavstånd, parkeringsavgifter, trängselskatt, biluppgifter, vilken zon man reser i och vilken biljett man vill jämföra med. Det går också att göra en grundligare uträkning med fler parametrar, som till exempel värdeminskning och försäkring.

Resultatet presenteras sedan i tre staplar – en för vad pendlingen kostar med kollektivtrafik, en för pendlingskostnaden med bil och

Västtrafik har tagit fram Pendelkalkylatorn, ett verktyg som enkelt visar kostnaden för olika slag av pendling.

en som visar totalkostnaden för att äga bil.

– Pendlingskalkylatorn är helt neutral i sitt utförande och det handlar inte om att den ska visa att det ena eller andra pendlings sättet är rätt eller fel. Förhoppningen

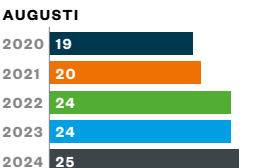
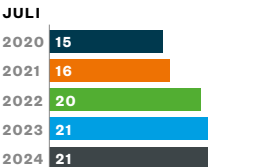
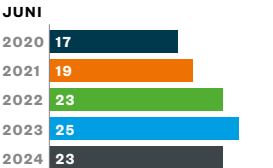
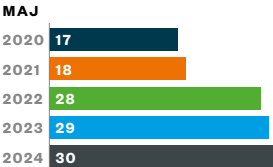
är att kalkylatorn ska fungera som ett hjälpmedel för den potentiella resenären i sin beslutsprocess, säger Jennie Renström.

Du hittar Pendelkalkylatorn på www.vasttrafik.se/pendelkalkulator

FOTO: ANNA SIGVARDSSON HÖGBORG

RESESTATISTIK

Diagrammen visar antalet miljoner delresor per månad jämfört med tidigare år.

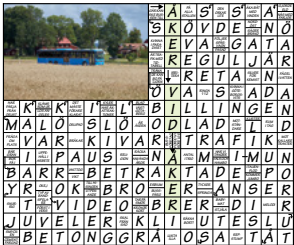

SIFFRAN

3 %

Det blir den genomsnittliga höjningen av biljettpriserna från och med 7 januari, 2025.

Lösningen till sommarkrysset i förra numret

Korsordsvinnare:

- Rigmor Andrén, Lerum
- Anders Andersson, Uddevalla
- Thomas Hernå, Göteborg
- Marina Almén, Henån
- Risto Vainio, Alingsås

ÅTERBLICKEN

FOTO: JÄRNVÄGSMUSEET

En buss på båten

DET ÄR 1940-TAL och en kollektivtrafikbuss med resenärer färdas på den lilla motorfärjan Svanesund från Kolhättan vid Halsefjorden i Bohuslän över till Orust. Bussen är på väg till orten Hälleviksstrand på ön. På den tiden var det SJ, Statens Järnvägar, som körde bussarna här.

23 augusti, 09:36

Vagnhallen Rantorget, Göteborg

VÄSTTRAFIKS NYA 45 meter långa spårvagn har anlänt till Göteborg från tyska Bautzen. Vagnen har precis lastats av en trailer vid spårvagnsdepån i Gårda. Det är den första av 60 långa spårvagnar av modellen M34 som har levererats. Nu väntar slutliga installationer, justeringar och testkörningar. ☉

FOTO: ACE ARNSMAR

HALLÅ DÄR ...

... **Sherine Hussain**, bussförare på Transdev i Göteborg.

Den 3 september tävlade du i Bussförar-SM för första gången. Hur var det?

– Jag har bara jobbat som bussförare i tio månader, så jag var väldigt nervös. Men det gick bra och var lärorikt. Mitt mål var att vinna, men jag blev inte ledsen över att jag inte gjorde det. Jag var bara glad över att jag hade kommit ända till finalen. Det var trevligt att vara där och träffa kollegor från hela landet.

Hur hade du förberett dig?

– Jag hade provat att backa lite mellan koner, men det var extremt mycket svårare på tävlingen. Då skulle man använda en boggibuss och det har jag aldrig kört innan. Men det var kul att prova på en sådan utmaning och jag försökte göra momenten på bästa sätt fast det var mycket nytt.

Vilket moment var roligast?

– Service och bemötande. Då kommer det på en person som låtsas vara resenär. Det händer olika saker som man måste informera om och resenären blir arg. Det var roligt och inte så svårt. Det är ett moment som jag upplever nästan varje dag, men man måste ändå hålla sig lugn och vara trevlig. Jag vet att det inte är mig de är arga på egentligen.

Vill du tävla nästa år också?

– Ja, jag ska göra mitt bästa för att komma till final igen. Om jag gör det ska jag kämpa ännu mer.

Vad är det bästa med att jobba som bussförare?

– Att få träffa människor varje dag och till exempel kunna hjälpa turister som frågar saker om staden. Jag tycker också mycket om att köra och jag har en personalchef som är så fin och stöttar mig i allt. ☺

HANNA KLUMBIES

Så kontrolleras alla nya bussar

I oktober levereras nya elbussar till Kungälv's stadstrafik. Men innan de sätts i trafik kontrolleras de noga av både Vy Buss och Västtrafik. Så ser rutinen ut när leveranser säkras.

FÖRE VARJE trafikstart testas och kontrolleras alla bussar av det ansvariga trafikbolaget. När detta är gjort genomför Västtrafik en leveranskontroll innan bussarna sätts i linjetrafik.

– Vi har som krav att bussarna ska vara klara för vår kontroll fyra veckor före trafikstart. Då går vi noggrant igenom dem och kontrollerar att allt fungerar som det ska. Vi tittar främst på miljön som resenärerna och förarna möter och vi följer samma rutin varje gång, säger Andreas Sörthaga, som är fordonsstrateg på Västtrafik och den som är ansvarig för kontrollen av bussarna.

På bussarnas utsida handlar det bland annat om att skyltar ska fungera och att rätt dekalering sitter på rätt plats. Inne i bussen kontrolleras allt från tak, golv och väggar till säten och bälten. Andreas Sörthaga och hans kollegor testar också att rampen, belysningen och hållplatsutropen

fungerar och att nödutrustning finns. Även förarplatsen går igenom så att allt finns på plats för att förarna ska kunna göra ett gott jobb.

– Vi bockar av allt i ett protokoll i fordonsdatabasen, där finns alla punkter som ska uppfyllas. Trafikbolaget har redan gjort samma genomgång, så vår kontroll blir en dubbelcheck att bussen verkligen är ok. Hittar vi avvikelser för vi in det i databasen, så att de kan åtgärdas innan bussen tas ut i trafik. Om det är större saker gör vi också en uppföljningskontroll, säger Andreas Sörthaga.

VÄSTTRAFIK HAR HAFT som rutin att kontrollera alla bussar före trafikstart sedan 2012. Innan dess gjorde de bara stickkontroller, vilket innebär att en del fel missades.

– Det här är en oerhört viktig del i kvalitets-säkringen gentemot både förarna och resenärerna. Om det finns några brister vill vi så långt det är möjligt upptäcka dem innan bussarna sätts i trafik. Eftersom vi gör så noga kontroller håller sig bussarna också bättre över tid, säger Andreas Sörthaga. ☺

MALIN DITTMER

FOTO: EDDIE LÖTHMAN

Västtrafik kontrollerar alla nya bussar innan de sätts i linjetrafik. Andreas Sörthaga, fordonsstrateg på Västtrafik, är ansvarig för kontrollen av bussarna.

Bättre platser för paus

Runt om i regionen har Västtrafik rastlokaler där förare kan få en stunds vila och äta sin lunch. Nu ses lokalerna över och kommer att rustas upp vid behov. Både trafikbolag och förare har fått ge sin input till vad som behöver göras.

BRA RASTER ÄR en förutsättning för att förare ska kunna återhämta sig och utföra sitt jobb på ett säkert sätt. Därför behövs bra lokaler som de kan och vill vistas i under rasterna. Men både förare och trafikbolag har haft åsikter om bland annat standard och städning i en del av de rastlokaler som finns. Västtrafik har därför tagit ett större grepp kring frågan.

I våras hölls en workshop där representanter från trafikbolagen, förarkåren, Västfastigheter (som äger många av lokalerna) och Västtrafik deltog.

– Äntligen har vi ett bra forum där alla är representerade och där vi kan diskutera den här viktiga frågan! Det känns verkligen jättespositivt, säger Irene Svänson, vice vd på Connect Bus, som var en av deltagarna.

UNDER WORKSHOPEN diskuterades bland annat rastlokalernas funktion och standard, att de ska vara funktionsförmåga, lättskötta, rena och snygga.

– Vi pratade även mycket om trygghet och säkerhet, att det är viktigt att man känner sig trygg vid och i rastlokalen dygnet runt. Alla dessa punkter är viktiga och får man bara till det på ett bra sätt kommer trivselen att öka, säger Irene Svänson.

Nu har det skapats en handlingsplan där det tydligt framgår vad som ska göras och vem som är ansvarig för vad. Bland annat ska frekvensen på

Västtrafiks rastlokaler i regionen ska ses över och kommer att rustas upp om det behövs. Förslag på vad som ska göras kommer både från förare och trafikbolag.

Irene Svänson.

Erik Fischer.

städning och påfyllnad ses över, antalet mikrovågsugnar öka där det är möjligt och processen vid felanmälningar bli bättre. Det har också varit problem med svinn och stöld från rastlokalerna, vilket är viktigt att försöka förhindra på olika sätt.

– **DET KÄNNES BRA** att vi gör detta tillsammans. Sedan har vi alla ansvar för olika saker. Om Västtrafik bekostar en upprustning av lokalerna måste vi trafikbolag även göra vår del och fylla lokalerna med det som behövs. Sedan ligger det också ett ansvar hos förarna, att ta hand om lokalerna och inredningen på bästa sätt, säger Irene Svänson.

Västtrafik har redan börjat rusta upp en del av rastlokalerna. På Heden och vid Allum i Partille har lokalerna bland annat målats om och fått nya möbler och i Mölndal finns det en helt ny rastlokal på plats. Nu ska man gå vidare och se över resten av Västtrafiks rastlokaler i regionen.

– **VI GÖR EN TOTAL** inventering som kommer att ge oss ett bra underlag framåt om vilka åtgärder som behöver göras. Sedan utför vi det som krävs från plats till plats. På något ställe kanske möbler behöver bytas ut, en annan lokal behöver vi kanske måla om eller få ner ljudnivån i, säger Erik Fischer, projektledare för fastigheter på Västtrafik.

FOTO: ANNA SIGVARDSSON HÖGBORG

FAKTA RASTLOKALER

- Det finns 22 rastlokaler som Västtrafik ansvarar för runt om i regionen.
- I rastlokalerna kan man värma mat och där finns även tillgång till saker som kaffemaskin, toaletter och viloplatser.
- Västtrafik äger inga rastlokaler utan hyr de flesta av Västfastigheter eller andra externa fastighetsägare, som också ansvarar för underhåll och städning.
- Västtrafik ser över behovet för rastlokaler i hela regionen med målet att möta framtida kollektivtrafikplaner.

Det kommer också att bli uppföljningsmöten, med samma personer som var med på workshopen, för att stämma av hur långt alla har kommit med sina olika ansvarsområden.

– Vi vill ha ett bra samarbete och en bra kommunikation genom hela kedjan, från att vi på Västtrafik planerar lokalerna till att de används av förarna. Det är viktigt för oss att förarna har en god arbetsmiljö och rastlokalerna är en del av den, säger Erik Fischer.

– Som förare måste du ta rast enligt tidtabellen och det kan vara den enda pausen du får på en dag. Då är det extra viktigt att den pausen blir bra, säger Irene Svänson. 🗣️

MALIN DITTMER

”Som förare måste du ta rast enligt tidtabellen och det kan vara den enda pausen du får på en dag. Då är det extra viktigt att den pausen blir bra.”

IRENE SVÄNSON, VICE VD PÅ CONNECT BUS

Fler betalar för resan

Ökad biljettförsäljning och minskad fuskåkning är resultatet av de insatser som Västtrafik har gjort mellan januari och augusti.

Västtrafiks satsning på att få fler resenärer att betala har gett resultat. Biljettförsäljningen ökar och fuskåkningen minskar. Från och med i höst är de civila biljettkontrollanterna ett permanent inslag i kollektivtrafiken.

DE INSATSER SOM Västtrafik har gjort mellan januari och augusti har bidragit till att intäkterna ökat med 100 miljoner kronor. Fuskåkningen inom zon A har under samma tid minskat med 3–4 procentenheter sedan årsskiftet och är nu omkring 6–7 procent.

– Vi ser att de insatser vi gör har effekt och det är vi jättenöjda med. Men vi går fortfarande miste om biljettintäkter och det finns mer att göra. Att ändra beteenden tar tid och vi måste vara uthålliga. Alla pusselbitar är viktiga, säger Åsa Brun, utvecklingsledare för försäljning på Västtrafik.

Under hösten fortsätter Västtrafik

arbetet inom de fem åtgärdsområden som ingår i handlingsplanen för att minska fuskåkningen. En av åtgärderna handlar om att få resenärerna att stiga på fram i bussen och visa sin biljett.

– Förarna är jätteviktiga för att få fler att visa sin biljett och vi måste se till att de har rätt förutsättningar för att skapa ett tryggt och bra kundmöte. En nyckel är att vi har en tät samverkan med förarens närmsta chef och ambassadörer bland förarna. Vi har ett pågående samverkansarbete med Transdev och vi kommer att fortsätta att samverka med andra trafikföretag, där Keolis är näst på tur. Men vi måste också fortsätta med information till resenärerna så att de vet vad som gäller, säger Åsa Brun.

ÄVEN INSATSERNA SOM gjorts för att få fler att betala på tåg och båt har gjort skillnad.

– Vi ser en positiv trend med fler betalande resenärer på tågen. Tågverkdarna gör en jättebra insats med att

Åsa Brun.

Cecilia Wallem.

visera ombord och även på plattform innan påstigning. Efter sommaren har vi också börjat med biljettkontroller på Öresundstågen, vilket kommer ge effekt att ännu fler betalar. I dag har vi också visering på alla båtlinjer och vi kommer att fortsätta det här arbetet tillsammans med trafikbolagen, säger Åsa Brun.

EN ÅTGÄRD SOM fått mycket uppmärksamhet handlar om fler och effektivare biljettkontroller. Förutom att öka bemanningen och antalet kontroller har Västtrafik under året testat att ha civila biljettkontrollanter. I slutet av september beslutade Västtrafik att de ska vara kvar.

– Ett av syftena med testet var att se om civila biljettkontroller bidrar till fler betalande resenärer och vi ser en tydlig effekt. Resenärerna har också vant sig vid att vi har civila biljettkontrollanter. I början fick vi in en hel del kundsynpunkter. Vissa var oroliga och upprörda, men vi fick också beröm.

”Att ändra beteenden tar tid och vi måste vara uthålliga. Alla pusselbitar är viktiga.”

ÅSA BRUN, UTVECKLINGSLEDARE FÖR FÖRSÄLJNING PÅ VÄSTTRAFIK

Överlag är det lugnare nu, säger Cecilia Wallem, affärsansvarig för biljettkontrollen på Västtrafik.

De civila biljettkontrollanternas arbetsmiljö och åsikter har varit en viktig del i utvärderingen.

– De enkäter vi har gjort visar att de känner att deras arbete har effekt och att de gör nytta. Och även om det var lite stökigt i början, har vi i dag väldigt få incidenter. Vi har också fått positiv feedback från våra partnerbolag. De tycker det är bra att vi vågar testa nya idéer för att minska fuskåkningen, säger Cecilia Wallem.

UNDER HÖSTEN HAR Västtrafik haft en ny reklamkampanj på spårvagnar, bussar och i sociala medier. Kampanjen är en fortsättning på det som kommunicerats under våren om att alla har ett gemensamt ansvar för kollektivtrafiken och att det är viktigt att alla betalar för sin resa. Under höstens reklamkampanj har Västtrafik lyft fram att de flesta betalar för sig och att det faktiskt är en ganska liten del av alla resenärer som fuskåker. Kampanjen har haft en lättsammare ton med humoristiska inslag.

– Vi behöver vara uthålliga i arbetet med att förändra attityder och beteenden som påverkar det hållbara resandet negativt och där spelar kommunikationen en viktig roll. Så fortsättning följer även 2025, säger Åsa Brun. ☺

LINDA SWANBERG

Fuskåkningen minskar

- Sedan årsskiftet har fuskåkningen inom zon A minskat med 3–4 procentenheter.
- Fuskåkningen i zon A är i dag 6–7 procent.
- Under perioden februari–augusti 2024 skrevs totalt 12 700 tilläggsavgifter i zon A. Av dessa skrevs 5 472 tilläggsavgifter av de civila kontrollanterna.
- Civila kontroller utgjorde cirka 14 procent av det totala antalet kontroller i zon A men stod alltså för nästan hälften, 43 procent, av alla tilläggsavgifter.

Förarbristen är inte längre akut

Under förra året var det en betydande förarbrist i Västra Götalandsregionen vid den här tiden. Men nu är bristen på förare inte längre akut inom något av trafikslagen.

– **FÖR ETT ÅR** sedan hade vi runt 4 200 bussförare i Västtrafiks område och nu har vi drygt 4 500. Med tanke på att ett antal har slutat eller gått i pension är det en ganska rejäl påfyllnad och i dag har vi inte längre några inställda turer på grund av förarbrist, säger Anna-Karin Odinger, utvecklingsledare på Västtrafik.

De 100 platser som Västtrafik medfinansierade under 2023 har alla lett till utbildade förare, som i dag är anställda hos trafikföretagen.

Anna-Karin Odinger.

– Hittills i år har drygt 100 förare utbildats och blivit anställda, så det ser väldigt bra ut. Under hösten fortsätter utbildningarna och förhoppningsvis har vi fyllt kvoten på 300 platser vid årets slut, säger hon.

Det har inte heller varit någon akut brist på förare inom den anropsstyrda trafiken, men det behöver fortsatt fyllas på fler. För spårvagnstrafiken har det skett en positiv utveckling och Göteborgs Spårvägar fortsätter att rekrytera förare eftersom trafiken kommer att utökas under 2025/2026.

– Vi fortsätter vårt täta samarbete med våra trafikföretag och branschen i stort både på regional och nationell nivå för att tillsammans arbeta för att både behålla och attrahera nya förare inom alla trafikslag. Vi fortsätter också att följa nyckeltal och trender för att så tidigt som möjligt se behov av åtgärder och undvika akutåtgärder framöver, säger Anna-Karin Odinger. ☺

SUSANNE MAGNUSSON TRANBERG

FOTO: ANNA SIGVARDSSON HÖGBORG

Antalet bussförare har ökat med 300 i Västtrafiks område under det senaste året.

Konsten att hantera STRESS

Tidtabeller att hålla, trafikköer, tekniskt strul och besvärliga resenärer att tampas med. Jobbet som förare kan många gånger vara stressigt.

Men när blir stressen skadlig för hälsan och hur kan den motverkas och lindras? Stressforskaren Göran Kecklund ger svar.

TEXT SUSANNE MAGNUSSON TRANBERG ILLUSTRATION KEN NISS

FÖR EN FÖRARE kan plötsliga händelser i trafiken skapa en stressreaktion med exempelvis hög puls, spända muskler och snabbare andning. När reaktionen är kort och tillfällig ger det extra energi i en krävande situation som gör att man blir snabbare, mer uppmärksam och skärper sig.

– Det är egentligen en väldigt bra och ändamålsenlig reaktion när den varar i en kort period på cirka 5–15 minuter. Men sedan behöver man återhämta sig med en liten paus eller rast, så att stressen klingar av och man varvar ner, säger Göran Kecklund, sömn- och stressforskare på Stockholms universitet.

Uteblir återhämtningen kan de positiva inslagen i stället bli belastande och slitsamma för kroppen.

– Om man som yrkesförare får en kraftig stressreaktion som stannar kvar nästan hela arbetspasset blir det

Göran Kecklund.

tröttsamt och man orkar inte vara lika fokuserad och uppmärksam i trafiken, säger Göran Kecklund.

FÖRUTOM TRAFIKSITUATIONER kan även andra inslag skapa stress för en förare, som att hamna efter tidtabellen eller möta arga resenärer. Skiftscheman med varierande arbetstider

och täta pass kan dessutom påverka återhämtningen, menar Göran Kecklund.

– Man brukar säga att det inte blir så mycket negativa konsekvenser om man har mycket stress som balanseras upp med återhämtning. Har man däremot både mycket stress och otillräcklig återhämtning kan det bli väldigt slitsamt för hälsan på lång sikt, säger han.

Är man stressad varje arbetspass under en längre pe-

"Ett närvarande ledarskap är viktigast"

Ben Bernandersson
PERSONALLEDNINGSCHEF
TRAFIKOMRÅDE GÖTA ÄLV,
NOBINA

Vad gör ni för att förhindra stress hos era förare?

– Det allra viktigaste för oss är att ha ett närvarande ledarskap. Medarbetarna ska veta vem de kan vända sig till och vem deras närmaste chef är. Cheferna ska också vara tillgängliga så att man kan komma och fråga saker. Vi vet att stress ofta utlöses när det händer något utöver det normala och du inte vet vad du ska göra. Då har vi vår trafikledning 24 timmar om dygnet, 365 dagar om året. Där finns det alltid någon att vända sig till. Förarna kan också bli stressade när arbetsplatsen inte fungerar som den ska, till exempel om tekniken i bussen eller de olika systemen krånglar. Därför har vi jobbat noga med att det ska vara lätt att göra felanmälningar och gå snabbt att få felen lagade. För att lyfta blicken har vi en undersökning två gånger om året som bland annat innehåller frågor om stress. Den fångar upp om vi gör rätt saker.

Vilka åtgärder görs om någon mår dåligt på grund av stress?

– Det är väldigt individuellt. Cheferna har samtal med alla medarbetare där man kan ta upp sådant. Vid sjukskrivningar pratar man också med sin chef och det görs en reabilitationsplan och en rehabplan. I höst kommer vi att införa en ledighetsgaranti som innebär att man alltid är garanterad att få ledigt utanför semesterperioderna om man ansöker i god tid, eftersom vila är väldigt viktigt.

Vad har ni för förmåner?

– Vi har ett friskvårdsbidrag som medarbetarna erbjuds. Vi har också regelbundet en stegtävling där man i lag utmanar varandra. Det har varit populärt. På vissa depåer finns det också enklare gym. ☺

riod, som ett år eller mer, kan det leda till både fysiska och psykiska symtom.

– Det kan vara till exempel högre blodtryck, höga blodfetter och viktuppgång, som ökar risken för hjärt- och kärlsjukdomar. Det är också vanligt att långvarig stress leder till psykisk ohälsa, som depression, utmattning eller kroniska sömnstörningar. För förare kan stressen också påverka säkerheten. Därför är det viktigt att man tar stress på allvar och förebygger och motverkar det man kan.

Hur gör man det?

– Är jobbet stressigt och det påverkar hälsan ska man i första hand prata med sin chef, eftersom det är en organisatorisk fråga som arbetsgivaren har ansvar för. Man kan då

titta på hur det ser ut med schema, chans till återhämtning mellan passen och möjlighet att ta de raster och pauser man behöver, säger Göran Kecklund.

UTÖVER DET TIPSAR han också om flera saker man kan försöka göra själv. Som att varva ner med avslappningsövningar så snart man har tillfälle till det och att röra på sig på fritiden.

– Passa på att blunda, djupandas och försök slappna av för att gå ner i varv när du har paus. Försök även undvika att gå direkt från förarsätet till soffan hemma, vilket lätt blir fallet när man känner sig trött. Men det är då man mår bäst av att röra på sig. Motion hjälper också till att släppa tankarna på jobbet, säger han.

Sovmiljön hemma är också viktig för återhämtningen.

”Det är vanligt att långvarig stress leder till psykisk ohälsa, som depression, utmattning eller kroniska sömnstörningar. För förare kan stressen också påverka säkerheten.”

GÖRAN KECKLUND, SÖMN- OCH STRESSFORSKARE PÅ STOCKHOLMS UNIVERSITET

ENKÄTEN

Vad stressar dig på jobbet och hur hanterar du det?

Zana Kadir

SERVICEFÖRARE, GÖTEBORGS BUSS, GÖTEBORG

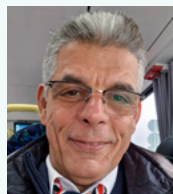
– Jag blir stressad när körtiderna inte stämmer, planeringen är väldigt tajt och jag blir försenad till kunderna. Jag kör främst i Göteborg och trafiksituationen där försvårar också. Men då försöker jag att ta det lugnt och koncentrera mig på körningen. Trafiksäkerheten är alltid viktigast, både för mig som förare och för kunderna. Jag tar också kontakt med trafikledningen som hjälper mig att lägga på tid och ibland kan de hitta ett annat fordon till kommande kunder om jag blir väldigt sen.

Hulda Svensson

DÄCKSMAN, STYRSÖBOLAGET, GÖTEBORG

– Vackra sommandagar när tusentals turister ska ut till skärgården. Det stora trycket och mängden oerfarna båtåkare gör att det blir extra mycket frågor och förseningar. Då kan det vara svårt att hinna med allt som ska göras under underhållstiden. Mitt bästa tips är att samtala med sina kollegor om utmaningarna så att man kan hjälpa varann på bästa sätt. Ett gott samarbete gör stressiga situationer så mycket mer hanterbara. Prioritera också vad som är viktigast i stunden. Var inte för hård mot dig själv, vissa situationer är stressigare än andra och man gör så gott man kan.

Mehrdad Rad

BUSSFÖRARE, TRANSDEV, PARTILLE

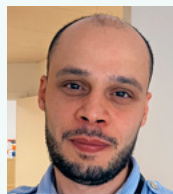
– Att vara bussförare är ett serviceyrke och stress är en naturlig del av vårt dagliga arbete. Jag hanterar det genom att tänka framåt och kontrollera min tjänst i förväg, planera noggrant, läsa igenom störningsinformation och se till att jag kommer i god tid till jobbet. Under arbetspasset är det avgörande att försöka hålla sig lugn. När stressen ökar, tar jag ett djupt andetag och fokuserar på det jag kan göra. Annars kan säkerheten för resenärerna riskeras.

Kristina Andersson

SPÅRVAGNSFÖRARE, GÖTEBORGS SPÅRVÄGAR, GÖTEBORG

– Jag har inga problem med stress på jobbet, vilket antagligen är för att jag har varit förare så pass länge. Vår tidtabell är ju inte optimal, vilket resulterar i att vi blir sena. Men ju mer du stressar, desto sämre förare blir du. Jag tycker om att köra lugnt och behagligt så att mina resenärer alltid känner sig säkra. Det är det viktigaste för mig, även om jag är sen. Då vet jag att jag har gjort ett bra jobb oavsett. När jag har tid på ändhållplatserna passar jag på att återhämta mig en stund och bara andas.

Ahmad Kassab

BUSSFÖRARE, VY BUSS, TANUM

– När tidtabellen är tajt och det är mycket trafik, särskilt vid oväntade förseningar. Att hantera stressade eller frustrerade resenärer kan också vara utmanande. Det stressar även när tekniken inte fungerar som den ska. Jag planerar alltid och försöker lämna extra tid för att hantera oväntade händelser, även om tidtabellen är stram. När stressen börjar bygga upp fokuserar jag på att andas djupt och hålla mig lugn. Jag tar regelbundna pauser när det är möjligt. Att prata med kollegor och hålla mig uppdaterad om trafikläget och väderförhållanden hjälper också mycket.

"Vi kartlägger signaler på ohälsa"

Marika Bengtsson
HR-CHEF, SJ VÄSTTÅGEN

Hur arbetar ni för att motverka stress hos förare och tågvärdar?

– Schema och olika situationer som kan uppstå i arbetet är sådant som kan orsaka stress. För att förebygga detta arbetar vi tätt ihop med de fackliga förtroendevalda för att ta fram bästa möjliga scheman och tjänstgöringsturer. För stress i arbetsvardagen har vi utbildningar i exempelvis lågaffektivt bemötande och hur man kan hantera stressiga situationer som kan uppstå. Vi har även regelbundna möten med skyddsombuden och arbetar med inkomna rapporter och gör konsekvensbedömningar som sedan följs upp.

Vad händer om någon får fysiska eller psykiska symtom på grund av stress?

– Åtgärderna är väldigt individuella. Men cheferna har en verktygslåda som stöd för att fånga upp signaler både vid kort- och långtids-sjukfrånvaro. Vi har en företagshälsovård med rehabkoordinatorer som hjälper oss att kartlägga signaler på ohälsa.

Hur satsar ni på friskvård?

– Vi har ett ganska generöst friskvårdsbidrag och hälsoinspiratörer på alla orter. Det är personal som brinner lite extra för friskvårdande aktiviteter och som får en budget för att anordna sådana. Vi har en hälsoportal med digitala seminarier om bland annat stress, kost och sömn som alla har tillgång till. Dessutom har vi en telefontjänst med professionellt samtalsstöd som man kan använda för både arbetsrelaterade och privata saker. ☺

Man behöver ha det mörkt, tyst och svalt i sovrummet för att få god sömn mellan sina skift. Om man ändå känner sig trött på jobbet, tycker Göran Kecklund att man ska försöka ta en kort tupplur på rasten.

– Gå undan någonstans på depån eller på bussen, sätt dig i en bekväm ställning och sov en stund. Fem–tio minuter räcker i ett kortare perspektiv.

EFTERSOM STRESSEN PÅVERKAR matsmältningen och aptiten behöver man också prioritera sina matvanor och tänka på vad man äter. Att undvika snabbmat och snabba kolhydrater är att rekommendera, menar Göran Kecklund. Det sociala klimatet på jobbet kan också hjälpa till att motverka stress.

– Det är inte bra om man känner sig ensam och isolerad, utan man behöver vara i en social samvaro och kunna prata av sig med arbetskolegorna på rasten. ☺

8 tips för att minska stressen

Här är stressforskaren Göran Kecklunds åtta tips för att minska stress och förbättra återhämtning:

- 1 Prata med din chef om stressen påverkar hälsan.
- 2 Ta korta pauser när du får tillfälle och försök varva ner med en avslappningsövning.
- 3 Rör på dig på fritiden. Promenera, stavgå, träna på gym, löpträna eller jobba i trädgården.
- 4 Prioritera dina matvanor och ät sund kost. Undvik snabbmat och snabba kolhydrater.
- 5 Ta en tupplur! Gå undan och sov en stund på rasten. Fem–tio minuter kan räcka.
- 6 Prata med kollegorna. Det är viktigt med social kontakt och att kunna prata av sig om ett arbetspass har varit jobbigt.
- 7 Se till att ha en bra sovmiljö där det är mörkt, tyst och svalt, så att du sover bra och får den återhämtning du behöver.
- 8 Varva ner innan du går och lägger dig, så att du lättare somnar. Gör något tråkigt som inte stimulerar hjärnan sista timmen innan läggdags.

Detta händer när du stressar

Vid en akut stressig situation skickar hjärnan signaler till binjurarna att öka produktionen av stresshormoner som de sedan skickar ut i blodet. Det sätter i gång reaktioner som hjälper oss vid tillfällig fara, men som kan leda till hälsoproblem om de pågår länge utan återhämtning. Här är exempel på vad som sker i kroppen.

TEXT SUSANNE MAGNUSSON TRANBERG

Muskler

Musklerna spänns och görs redo för kamp. Det kan leda till värk i exempelvis axlar och nacke. Du blir tröttare om spänningen håller i sig under lång tid eftersom kroppen använder mer energi för att hålla musklerna spända. Spända muskler runt huvud, ansikte, käkar eller nacke kan ge spänningshuvudvärk.

Hjärta och kärl

Vid akut fara börjar hjärtat slå hårdare och fortare för att pumpa ut extra mycket blod i musklerna, så att vi kan springa snabbt från faran. Det höjer puls och blodtryck och kan ge hjärtklappning. Hög blodtryck är inte farligt vid enstaka tillfällen, men kan bli skadligt för kroppen över tid.

Hjärna

När stress och rädsla tar över i hjärnan sätts andra delar på paus, som inlärningsförmågan och korttidsminnet. Vid långvarig stress kan du bli mer glömsk och få svårare att koncentrera dig och fatta beslut.

Känslor

Stress kan påverka känslor och humör och göra att du känner dig orolig, irriterad eller arg. Långvarig stress kan leda till depression och ångest. Om du inte får tillräckligt med återhämtning riskerar du att bli utmattad.

Hörsel och syn

Vid akut stress vidgas pupillerna för att släppa in mer ljus och öka synfältet för att göra det lättare att upptäcka faror. Det ökar ljuskänsligheten. Du kan även uppleva fläckar framför ögonen eller tunnelseende. Hörseln skärps, vilket gör att du kan bli ljudkänslig och få svårt att skärma av bakgrundsljud.

Aptit

Stresshormonet kortisol frigör energi och gör oss mer sötsugna. Energiöverskottet ökar i takt med att vi blir mer stressade och det är heller inte ovanligt att äta mer och småäta oftare. I längden ger det ökad risk för viktuppgång. Andra kan dock reagera precis tvärtom och tappa aptiten helt.

Lungor

Andningen blir snabbare, vilket får blodkärlen att dra ihop sig. Det kan ge en pirrande känsla i fingrarna. När hastigheten på andningen stiger flyttar den sig från magen till bröstet, vilket kan ge bröstsmärtor.

Mage, tarmar och matsmältning

Det är inte lika viktigt att smälta maten när du är i en livshotande situation, därför går magen och tarmsystemet ner i aktivitet och matsmältningen blir långsammare. Det kan orsaka illamående, förstoppning eller diarré. I längden kan det leda till smärta och obehag, uppblåsthet, sura uppstötningar och andra matsmältningsbesvär.

Källor: stressforskaren Göran Kecklund, 1177.se, iform.se och stressmottagningen.se.

”När jag tar på mig uniformen blir jag stolt”

För ett år sedan gick Sofia Kumpula Nobinas bussförarutbildning. Direkt efteråt fick hon jobb och kör sedan dess buss i Borås.

– Det är bättre än jag förväntade mig och jag känner att jag gör någonting bra, säger hon.

TEXT HANNA KLUMBIES FOTO PATRIK OLSSON

ANDÅ SEDAN Sofia Kumpula var liten har hon varit nyfiken på att köra buss. När hon såg en annons om Nobinas bussförarutbildning på Arbetsförmedlingens hemsida bestämde hon sig för att söka och se vad det skulle leda till. Hon blev antagen, sade upp sig från jobbet på hemtjänsten och började utbilda sig till bussförare.

– Det lät roligt och kändes spännande att prova något nytt. Jag har alltid tyckt om att köra och lockades också av att man får se och uppleva mycket och träffa många olika slags människor, säger hon.

Sofias utbildningsplats var en av 400 platser som Västtrafik medfinansierar under 2023 och 2024 för att råda bot på förarbristen. Att hon fick utbildningen finansierad och att hon dessutom fick lön under tiden, gjorde att hon tog steget till att bli bussförare. Det tror hon också kan locka flera.

SOFIA KUMPULA

Ålder: 30 år.

Bor: Borås.

Familj: Två barn.

Arbete: Bussförare på Nobina.

Så beskriver jag mig själv: "Stress-tålig, ödmjuk, lyhörd och snäll."

Egenskaper för att vara en bra bussförare: "Stress-tålig, trevlig och lyhörd. Att ha skinn på näsan är också bra."

– Jag kanske hade gjort det ändå någon gång framöver, men inte än. Till en början var jag lite orolig över att utbildningen bara är fem veckor, trots att det var så mycket att lära sig. Men är man beredd att lägga ner mycket tid och fokus under den perioden så går det bra. De som lär ut är också väldigt kunniga och vi var en liten grupp på 10–15 personer, så lärarna hade tid att hjälpa alla.

UTBILDNINGEN INNEHÖLL BÅDE praktik, i form av övningskörning, och teori. Bland annat fick eleverna lära sig om lastning, passagerarsäkerhet och kundbemötande.

– Det var väldigt roligt och lärorikt. Utöver själva körningen tycker jag att mötet med resenärerna är roligast. Servicen och att man ska ta någon säkert från punkt A till punkt B ligger mig varmt om hjärtat.

Efter avslutad utbildning var eleverna garanterade jobb som bussförare. Sofia önskade sig att få köra i Borås tätort och i regiontrafiken runt omkring och så blev det också.

– Bussföraryrket är bättre än jag trodde. Jag trivs med att köra och med Nobina. Jag har fått mycket hjälp från dem och de finns där när man behöver. Det är roligt att jag kan behärska ett så stort fordon och jag känner att jag gör någonting bra. När jag tar på mig uniformen blir jag väldigt stolt över att jag ska göra mitt jobb och vara ansiktet utåt för branschen, säger Sofia. ☺

Sofia Kumpula fick jobb direkt efter att hon hade gått Nobinas bussförarutbildning. "Bussföraryrket är bättre än jag trodde", säger hon.

Under fem veckor fick Sofia Kumpula lära sig om bussförar-yrket både i praktik och teori.

Utbildning för 400 bussförare

2023 MEDFINANSIERADE Västtrafik utbildningar för 100 nya bussförare, som i dag är anställda hos trafikföretagen. I år medfinansierar Västtrafik 300 platser. Satsningen görs för att stötta upphandlade trafikföretag att motverka förarbristen och få en långsiktig tillgång på bussförare. De som sökt utbildningen kommer från flera olika yrken, som lagerarbetare, kockar, byggnadsarbetare och lärare. [🔗](#)

Modellen Trollino 24 från busstillverkaren Solaris och Škoda Electric är med sina 24,7 meter Tjeckiens längsta trådbuss.

Trådbussar gör comeback i Prag

I TJECKIENS HUVUDSTAD PRAG har trådbussar återinförts som en del av en större satsning på utsläppsfri kollektivtrafik i staden fram till år 2030. Prags kollektivtrafikbolag DPP har beställt de 20 nya trådbussarna av modellen Trollino 24 från busstillverkaren Solaris och Škoda Electric. Trollino 24 drivs med hjälp av luftledningar och kompletterande eldrift. Bussarna och uppbyggandet av den nya infrastrukturen finansieras av EU.

Ett monterat batteripaket på taket gör att

bussen kan köra minst elva kilometer med batteridrift när den är fulladdad och det inte finns tillgång till luftledningar. Trådbussarna är helt fria från fossila utsläpp, vilket kommer att bidra till en förbättrad luftkvalitet och minskade utsläpp i Prag. De är dessutom mycket tystare än de traditionella dieselbussarna.

MED SINA 24,7 meter är Trollino 24 också Tjeckiens längsta trådbuss. Bussmodellen har tre sektioner med sammanlagt fem dör-

rar för på- och avstigning och två motorer. Varje buss har plats för 179 passagerare, varav 54 kan sitta. Den är utrustad med luftkonditionering, ett omfattande kamerasystem för säkerhetsövervakning och biljettsystem med möjlighet till kontantlös betalning.

Än så länge körs den nya trådbussen på två linjer i Prag, men planen är att ytterligare 14 linjer ska få trådbussar fram till 2030. ☉

SUSANNE MAGNUSSON TRANBERG

FAKTA TROLLINO 24

Längd: 24,7 meter.
Total maxvikt: 38 000 kilo.
Maxhastighet: 70 km/h.
Batterikapacitet: 60 kWh.
Antal passagerare: 179.
Antal sittplatser: 54.
Antal dörrar: 5.

"Att få komma ut på havet är en frihetskänsla"

JJag har hållit på med olika slags skutor i tjugo år och gjorde min första segling med Kvartsita 2010. Hon byggdes som ett motorseglande lastfartyg vid andra världskrigets slut och var färdig 1945. Kvartsita gick bland annat upp till Köpmannebro i Dalsland och lastade bergarten kvartsit för Höganäsbolagets räkning – därav namnet. Hon hade även ett systerfartyg, Magnesita, som fraktade magnetit. I dag är hon ett skolskepp och verksamheten drivs av föreningen För fulla segel.

Alla som jobbar med Kvartsita gör det ideellt och vi är ett 50-tal som hjälper till på olika sätt. Förutom seglingar med skolklasser har vi till exempel konfirmations- och företagsseglingar. Alla som mönstrar på är en del av besättningen och utför de flesta arbetsuppgifter ombord, inom säkra ramar såklart. Jag är utbildad instruktör och är den som leder arbetet på däck. Det handlar om allt från att lägga till och från kajen, till att sätta och manövrera seglen. Ibland hoppar jag in som kock också. I snitt är jag nog med under 10-15 seglingsdagar varje år, men vissa år har jag varit uppe i 50. Förutom seglingarna under sommarsäsongen krävs det även en hel del vinterarbete, med underhåll och förberedelse av båten inför kommande säsong.

Det som gör att jag fortsätter och har hållit på så länge är framför allt gemenskapen. Det är också väldigt roligt att få lära en yngre generation ett gammalt hantverk och föra kunskaper vidare. Sedan är det en sådan frihetskänsla att få komma ut på havet. Att kunna stänga av motorerna och bara glida med vinden och känna naturens krafter." ☺

MALIN DITTMER

PETTER OLSSON

Ålder: 43.

Bor: Vänersborg.

Jobbar som: Bussförare på Nobina i Trollhättan och Vänersborg.

Fritidsintressen: "Förutom att segla skuta är jag aktiv i scouterna."

Min favoritplats i skärgården: "Det finns otroligt många fina platser längs västkusten. Men vi låg vid Gluppö härnäst, det är en väldigt fin naturhamn."

Fler gillar bilen

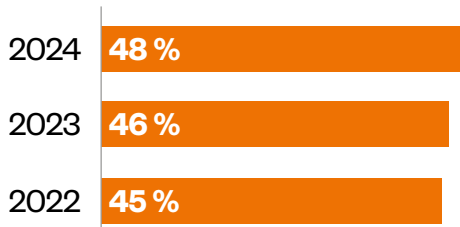
Årets resultat av Västtrafiks attitydundersökning Hållplats visar att bilens konkurrenskraft ökar. Samtidigt finns det ett starkt stöd för ökade satsningar på hållbart resande.

TEXT: SUSANNE MAGNUSSON TRANBERG

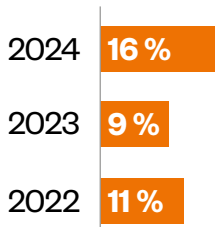
Bilen vinner mark

Bilens konkurrenskraft ökar och resandet med kollektivtrafiken minskar något. Fler resenärer tycker att det är mer prisvärt att köra bil än att resa kollektivt och 58 procent uppger att de åker bil för att de gillar det.

Fler tycker att det är mer prisvärt att köra bil än att åka kollektivtrafik.

Andelen som anser att ingenting skulle kunna få dem att minska sitt bilåkande har ökat med 80 procent från förra året.

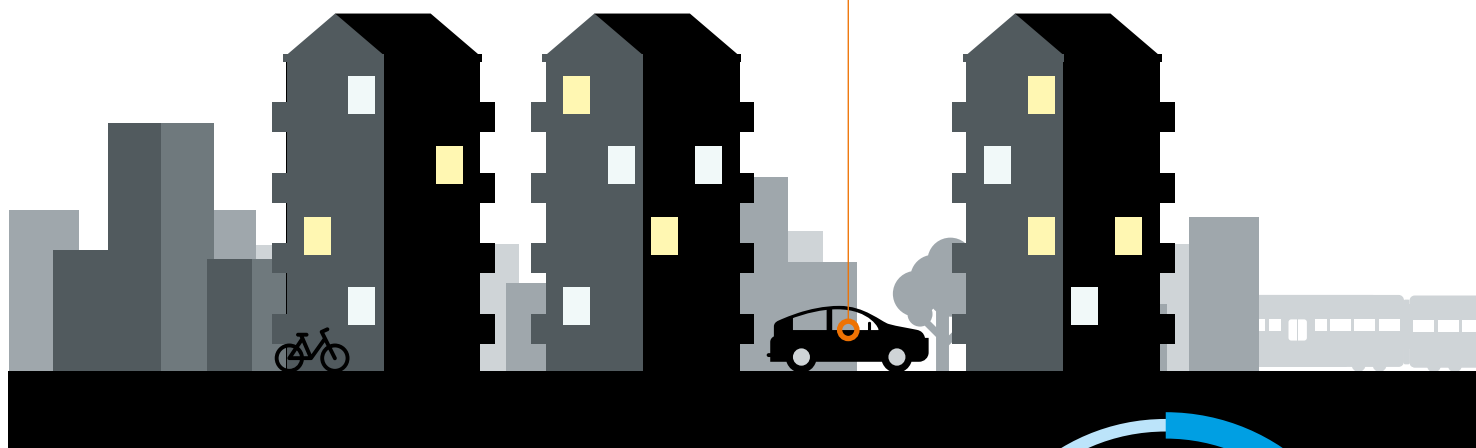

75 %

svarar att de tror att de kommer resa lika mycket eller mer med bil.

29 %

vill åka mer med bil.

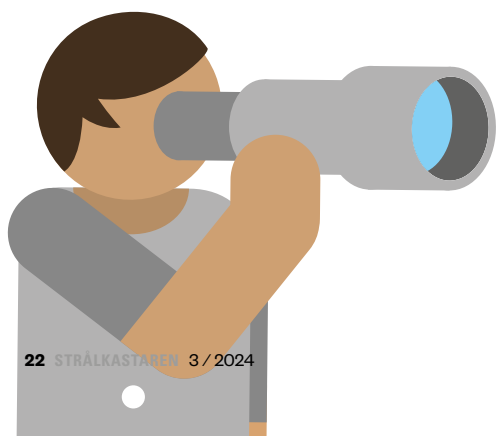

Vems är ansvaret?

De flesta är på det klara med att vi behöver resa mer hållbart för att nå klimatmålen och att omställningen går för långsamt. Men individen själv vill inte ta det ansvaret, utan tycker att det behövs en förändring på systemnivå. Nästan tre av fyra vill till exempel att samhället ska investera mer i kollektivtrafiken.

63 %

anser att kollektivtrafiken borde prioriteras högre i stadsplanering.

Arbetsgivarens roll

I dag kan arbetsgivaren erbjuda miljöbil och cykel förmånligt för anställda, men inte biljetter i kollektivtrafiken. En klar majoritet svarar att de skulle resa mer kollektivt om arbetsgivaren subventionerade periodbiljetten. Endast 30 procent tycker att deras arbetsgivare ger dem goda förutsättningar att resa hållbart.

3 av 10 tycker att arbetsgivaren ger dem goda förutsättningar att resa hållbart. 13 procent instämmer helt.

59 %

svarar att de skulle resa oftare med kollektivtrafik om arbetsgivaren subventionerar periodbiljetten.

Resvanorna under lupp

➤ Hållplats 2024 är en undersökning från Västtrafik om Västra Götalandsregionens invånares attityder till dagens och morgondagens mobilitet.

➤ Görs för att bättre förstå hur invånarna tänker kring sina och andras resvanor så att Västtrafik kan utveckla framtidens resande.

➤ Genomfördes för sjunde året i rad.

➤ Totalt har 4 085 personer svarat. De som har svarat är i åldrarna 16 år och äldre och bosatta i Västra Götaland.

Vill du läsa mer? Skanna QR-koden med mobilens kamera!

55 %

vill att det ska vara enklare att kombinera kollektivtrafik och delad mikromobilitet.

48 %

svarar att det behövs nya lagar och regler som styr mot hållbart resande.

52 %

tycker att omställningen går för långsamt.

Posten
**Klimat-
ekonomisk**
Posttidning

PORTO
BETALT
SVERIGE

Avsändare: Västtrafik, Box 123, 541 23 Skövde

Favoritmotiv i akvarell

KONSTNÄREN Linda Ljungblad är bosatt i Göteborg och målar akvareller. Ett av hennes favoritmotiv är spårvagnar. De har en speciell plats i hennes liv och skapande.

– Jag har alltid älskat Göteborgs spårvagnar, jag fascinerar av hur de binder samman staden och vart de tar människorna dag som natt. Sedan är de otroligt vackra att måla så klart. Min favoritlinje är och kommer alltid att vara 1:an. Den tog mig hem när jag flyttade till Göteborg och tar mig fortfarande hem i dag, fast åt andra hållet, säger hon.

Mer av Lindas konst hittar du på hennes Instagramkonto:

@konstnarlindaljungblad

VÄSTRA
GÖTALANDSREGIONEN
En del av